

A cigány és az ördög

Vót egy másik cigánlegény. Hát, hogy ő megyen világot, országot tróbálni. De egy erdön kellett neki keresztűmennyi, olyan sötét vót, nem látott mennyi. Hát egy kis hajlásba' összegyűtötte a harasztot, lefeküdt. Majd [alszik] reggejig, oszt majd akkor elmegy. Hát, nem tudott aludni, forgolódzott. Egyszer lássa, jó messze ódalon, hogy ég a lámpa. Ott valami lakásnak kell lenni. Félkelt, leverte magárá' a harasztot, mégyen. Hát, bekopogtat, ott meg az ördög lakott az anyjával. Az anyja me' boszorkán vót, de a fia me' nagy, erős ember vót. Hát bemegy, aszongya neki mingyá', hogy:

– Hol jársz te itt, ahol még a madár se jár?

– Jaj kérem – aszongya –, eltévedtem. Láttam, hogy itt ég a lámpa, oszt begyöttem ide.

– Hová akarsz [menni]?

– Ha' mennék – aszongya – a más faluba. No jó' van – aszongya –, gyere be, de réggel karóba húzatom a fejedet!

Azt nekik vacsorát, vót egy kis konyha, ott volt egy sezlony:

– Majd itt fekszel.

– Jó.

Hát mevvacsorázott, kiment ő, lefeküdt a sezlonyra. De közbe' nem tudott aludni, hallgatódzott az ajtón. Azt mondja neki [értsd: a fiának], az ördögnek az anyja:

– Hallod-e, hogy tudnánk tönkretenni ezt a cigánt?

Hát, aszongya az ördög az anyjának hogy:

– Várjá', csinállok vele három tróbát! Ha mind a hármat mennyeri, akkor nem lehet tönkretenni. De ha mēvvesztyi, akkor tönkretecsük.

Cigánnak okos vót, vót eszi. Na jó' van, réggel felkelnek, azt mondja neki az ördög – kapott früstököt –, hogy:

– No! – vót neki egy fatartó, ott vót egy nagy karikásostor. Aszongya: – No cigán, ellész az első tróba! Aki legnagyobbat tud pattantanyi, a' nyeri még!

Azt mondja a cigán. Kapcsolt.

– Hát ki pattant elő'?

Aszongya az ördög:

– Elő' te pattantasz!

Azt mondja a cigán, hogy:

– Idehallgass, elő' te pattancsá'! Mer' én úgyis tudom – aszongya –, hogy te csak olyat pattantasz, hogy én lehet hogy csak hasra esék. De ha én pattantok – nem akarlak, hogy meghaljá' – a fejed szétesik.

Hát az ördög megijedt. Pattantott az ördög olyat, hogy a cigán hasra esett. No jó van, most akkor ő pattant vele. Mëllátta a cigán, hogy a fatartójába' azok a vas abroncsok [vannak] – vékony karikák, valamikor gyerekkorunkba' jádzottunk vele.

– Jaj – aszongya – idehallgass! Én nagyon sajnállak téged, nem akarlak, hogy tönkreménjé', a fejedre húzzunk ebbő' az abroncsbó', hogy szét ne essen! Mer' látod, te csak olyat pattantottá', hogy én hasra estem, de ha én pattantok, a fejed szétesik. Húzzunk ebbő' az abroncsbó' rá, hogy szét ne essen a fejed!

Hát beleégyezett a bolond ördög. Húzta-húzta a fejire, szoros vót, verte neki, minden, hát igaz-e lesodrotta a bőrt, fájt neki.

– Jaj – aszongya –, ne verd rá! Nem pattantok, te nyerted még! – aszongya.

No jó van, az első mévót. Örút má' a cigán. Bemënt [az ördög], mondta az anyjának.

– Jaj fiam, nem tudod tönkretenni. Majd én adok neked javaslatot, hogy teszed tönkre. Hát nem bírsz te evvel a cigánval? No jó van, az első mévót, a másogyik pedig allesz, hogy kimënték az erdőre, hoztok fát!

Hát vót neki erdeji, kimentek faé', de baltát nem vittek. Aszongya a cigán, hogy:

– Hát komám – mer' má' akkor úgy híták egymást –, nem hozol baltát?

- Minek? Én meffogok egy jó nagy fát, kicsavarom, hozom be gallyastó' mind.

A cigánná' më' vót egy gombolyag cérna. Kivette. Hát a cigán kimënt jó messze, oszt rákötte egyre, oszt egy nagy karikát behúzott. Aszongya az ördög, hogy:

– Mit akarsz?

– Hát bazmeg – aszongya –, mit ér az az egy darab? Én viszem a fé' erdőt!

– Jaj, az Isten áldjon me', inkább në hozzá' semmit! Nem akarom, hogy eltakarjad a házapot – aszongya.

A cigán eljött üresen, az ördög me' hozta a fát. No jó van, mévót a másogyik is. No akkor az anyja, hogy..., megint mondja az anyja. Ó me' hallgatta az ajtón. Azt mondja neki, hogy:

– Fiam, tudod-e hogy teszed tönkre?

– Hogy?

– Itt van – aszongya – az a sőtörő nekém. – Amivel szoktuk valamikor régén törni a mákot. – Kimégy éccaka mikor alszik, ahogy alszik – aszongya – rávágysz, amelyet csak bírsz! Oszt reggel még majd eltemetyük a kertbe'.

Hát úgy is csinált az ördög. A cigán meg kihallgatta az ajtón. Jó van. Mikor tudta, hogy má' majd közelegyik [a] tizenkét óra, kimënt, behozott egy méter hosszú [farönköt], favágató tőkefajta vót. Betette a sezlonyba, a sezlonyra

lefektette, betakarta a pokrócval, ő me' bebújt a sarokba. Hát sötét vót, gyött ki az ördög a sötörövel. Rávágott ollyat, hogy a sezlony is összetörött. Mënt be az anyjáho'.

– No fiam, sikerűt-e?

– Összetört még a sezlony is! Nem is jajgatott.

No jó' van, kivirradt, kopogtat az ajtón, mer' ő kivitte a tóket. Na, kopogtat. Hát az ördög ült az asztalná', az anyja meg ült az ágyba', mind a kettő majnem leesett az ágyrú'. Agyonütte a cigányt, osztan gyön be. Aszongya, hogy:

– Szervusz koma! – az ördög megijedt nagyon.

– Nëm haltá' meg?

– Ó bazmeg, ajig érzettem, hogy ráműtté' – aszongya.

No jó' van, az ördög aszongya az anyjának:

– Micsináljak vele?

– Semmit. Adjá' neki egy zsák aranyat, oszt hagy mënjen innen! Mer' aszonta, hogy neki sok gyereki van. – A cigánnak.

Hát egy kis hëgyën kellett vóna kivinni [az aranyat], de a cigán me' se bírta mozdítani. Adott neki. Azt mondja neki a cigán, hogy:

– Hozd ki má' komám! Mer' ha kihozod a tetőre, onnan má' belátok a falumba, maj' gyönnek a gyerekék elejbem – aszongya.

Hát úgy is vót. Az ördög, hogy csak szabadúljon tőle, kivitte neki. Benéz az ördög, látja, hogy a cigánygyerekék hányják a cigánykereket kifelé. Megismerték má' messzerő' az apjukot, kiabáták a gyerekek, hogy „dádé, dádé!” Apám, apám – má' e' cigányú' van. Dádé, dádé. Az ördög mehallotta, létette a zsákot, inóf szaladás csak vissza. Az ördög hazaszaladt, megijedt. Így a cigány nyertes lett. Hát egyig vót, mese vót.